

Tájékoztató

a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint

a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat érintő módosításairól

A jogalkalmazás megkönnyítése érdekében tárcánk összefoglaló tájékoztatót kíván nyújtani az Szt., valamint a Gyvt. legfontosabb változásairól. A módosítások az ellátórendszer átláthatóbbá, hatékonyabbá és igazságosabbá tétele érdekében megkezdett intézkedéseket folytatják a célzottabb szolgáltatásnyújtás érdekében.

A módosításokat az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXXIII. törvény tartalmazza, amely a Magyar Közlöny 2015. évi 102. számában, 2015. július 13-án került kihirdetésre. A módosítások egy része 2015. augusztus 1-jétől hatályos, a nagyobb változást hozó módosítások azonban csak 2016. január 1-jén, vagy még később 2017. január 1-jén, illetve 2018. január 1-jén lépnek hatályba.

Az Szt. és a Gyvt. legfontosabb változásai

1) A házi segítségnyújtás átalakítása

A 2014. évben megkezdődött az átalakítás a házi segítségnyújtás szabályozása terén, amely a gondozási tevékenységek körét, valamint a ponthatár módosításával a jogosultsági feltételeket érintette. A módosítások tovább folytatódnak annak érdekében, hogy a házi segítségnyújtás keretében az igénylő szükséglete alapján célzottabb szolgáltatásnyújtásra kerüljön sor, és az állami szerepvállalás erősödjön a nagyobb ellátási szükséglettel rendelkező személyek irányában, annak szem előtt tartásával, hogy a szolgáltatásnyújtás biztosítása mellett minél tovább az otthonukban maradhassanak a segítségre szoruló személyek. E célkitűzés mellett a módosítás a későbbi differenciált és célzottabb támogatás kialakításának lehetőségét is megteremti.

Fentiek érdekében – **2016. január 1-jei hatálybalépéssel** – a házi segítségnyújtás szolgáltatáson belül **két tevékenységi kör kerül kialakításra:**

- a **szociális segítség**, amelyhez az alacsony szükséglet kielégítését szolgáló, szakképzettség nélkül is ellátható tevékenységek tartoznak, és

- a **személyi gondozás**, amelynek keretében „intenzív” szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek és az ápolói kompetenciának megfelelő ápolási feladatok végezhetőek a megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképesítés birtokában.

A személyi gondozás mellett a szociális gondozó a szociális segítség körébe tartozó tevékenységeket is elvégezheti. A személyi gondozás és a szociális segítség együttesen legfeljebb napi 4 órában nyújtható.

A **gondozási szükségletet** a továbbiakban is vizsgálni kell a korábbiakhoz képest azzal a változással, hogy **annak megállapítására kerül sor, hogy az igénylő számára a szociális segítség vagy a személyi gondozás indokolt-e.** További változás, hogy az intézményvezetői hatáskörben megállapított gondozási szükséglet felülvizsgálatára és módosítására az Szt. jogkört biztosít a működést engedélyező szervek számára, mellyel ellenőrzési feladatkörükben eljárva élhetnek.

„Szt. 63. § (2) A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy személyi gondozást kell nyújtani.

(3) Szociális segítség keretében biztosítani kell

- a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- b) a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

(4) Személyi gondozás keretében biztosítani kell

- a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- c) a (3) bekezdés szerinti feladatokat.

(5) Házi segítségnyújtás igénybevétele megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő végzi el az igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát. A gondozási szükséglet vizsgálata keretében meg kell állapítani azt, hogy az ellátást igénylő esetében szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt, valamint a napi gondozási szükséglet mértékét. A megállapított gondozási szükségletet a működést engedélyező szerv felülvizsgálhatja és módosíthatja.

(6) A házi segítségnyújtást a megállapított napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételeinek lehetőségéről, ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig napi 4 órában történő házi segítségnyújtásra jogosult.

(7) Amennyiben a házi segítségnyújtás során

- a) szociális segítség biztosítása esetén személyi gondozási feladatok ellátása válik szükségessé, a gondozási szükséglet vizsgálatát ismételten el kell végezni,
- b) szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.”

A gondozási szükséglet vizsgálatával összefüggésben az Szt. új bírság tényállást határoz meg 2016. január 1-jei hatálybalépéssel, amely legfeljebb 200.000 Ft összegű **bírság kiszabását helyezi kilátásba, amennyiben az intézményvezető nem a valóságnak megfelelően állapította meg, hogy az ellátott számára szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt-e, vagy nem a valóságnak megfelelően állapította meg a gondozási szükséglet mértékét.** Ezt a rendelkezést abban az esetben is alkalmazni kell, ha a gondozási szükséglet vizsgálata 2016. január 1-jét megelőzően történt.

„Szt. 92/L. § (1) A működést engedélyező szerv szociális igazgatási bírságot (a továbbiakban: bírság) szabhat ki l) az intézményvezetővel, ennek hiányában a gondozási szükséglet vizsgálatát tényleges végző személlyel szemben, ha házi segítségnyújtás esetén nem a valóságnak megfelelően állapította meg, hogy az ellátott számára szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt-e, vagy nem a valóságnak megfelelően állapította meg a napi gondozási szükséglet mértékét.”

„Szt. 136. § (6) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvénnyel megállapított 92/L. § (1) bekezdés l) pontját 2016. január 1-jétől abban az esetben is alkalmazni kell, ha a gondozási szükséglet vizsgálata 2016. január 1-jét megelőzően történt.”

Feladatok:

A változásokra tekintettel az intézményvezetőknek a 2016. évi állami támogatás igényléséig, de **legkésőbb 2015. december 31-éig** – a 2016. január 1-jén hatályba lépő szabályok alapján – **felül kell vizsgálniuk a házi segítségnyújtásban részesülők szükségletét**, és az új kategóriák szerint meg kell határozni, hogy szociális segítségre vagy személyi gondozásra van szükségük. Az Szt. végrehajtási rendelete fogja tartalmazni a gondozási szükséglet vizsgálathoz szükséges új szempontrendszert.

„Szt. 136. § (7) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény hatálybalépésekor házi segítségnyújtásban részesülő személyek gondozási szükségletét a 2016. évi állami támogatás igényléséig, de legkésőbb 2015. december 31-éig – az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvénnyel kihirdetett, 2016. január 1-jén hatályba lépő szabályok alapján – felül kell vizsgálni.”

Fenti kötelezettségen túlmenően a fenntartóknak az igénybevevői nyilvántartásban szükséges lesz rögzíteniük a gondozási szükségletre vonatkozó egyes adatokat. Az idei évben, **2015. szeptember 30-áig a 2015. augusztus 1-jén ellátásban részesülők vonatkozásában kell felvezetni a nyilvántartásba** a már megállapított pontszámot és gondozási óraszámot.

„Szt. 136. § (4) A 2015. augusztus 1-jén házi segítségnyújtásban részesülők esetén a gondozási szükséglet vizsgálata során – a 2015. augusztus 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján – megállapított pontszámot és gondozási óraszámot a fenntartó 2015. szeptember 30-áig rögzíti a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások, szolgáltatások finanszírozásának ellenőrzése céljából vezetett nyilvántartásban.”

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal nyilván fogja tartani a házi segítségnyújtás vonatkozásában a megállapított gondozási szükségletre és az ellátott számára nyújtott szolgáltatás tartalmára vonatkozó adatokat.

2) A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálása, család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok kialakítása

A gyermekek veszélyeztetésének, bántalmazásának megakadályozása érdekében a tavaly megkezdett módosítások folytatódnak azzal, hogy a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósul meg, melynek keretében a gyermekvédelem első

védvonal, a gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése révén méltányos és igazságos feladatmegosztás alakul ki a települések és a járások között, és a gyermekjóléti szolgáltatások teljes köre hozzáférhető lesz a lakosság számára.

Az Szt. 2015. január 1-jétől már előírta, hogy családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre. A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába a következő lépés jelen módosítás, miszerint a **családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében.** Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jön létre.

Az integrációból fakadó feladatok ellátása rendszeren belüli erőforrás átcsoportosítással történhet. A szolgáltatói nyilvántartásba való bejegyzésre irányuló eljárások lefolytatása, valamint a szakmai együttműködés kialakítása érdekében megfelelő felkészülési idő biztosított, hiszen **az új rendelkezések hatályba lépési időpontja 2016. január 1-je.**

Az új intézmények által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is az Szt., a gyermekjóléti szolgálat és központ feladatait pedig a Gyvt. tartalmazza. A két törvény szakmai végrehajtási rendeletében kerül szabályozásra a részletes szolgáltatástartalom, valamint a feladatellátás tárgyi és személyi feltételei. A leírtak alapján a családsegítés Szt.-beli szabályai módosításra kerülnek, melyek közül kiemelendő, hogy

- módosul a feladatellátási kötelezettség szabálya: családsegítés biztosítása már nem lakosságszámhoz kötött, hanem minden esetben biztosítani kell az önkormányzatnak, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van;
- a családsegítés keretében végzett tevékenységek pontosításra kerülnek, emellett e körben **új feladatként jelenik meg**
  - **2016. január 1-jei** hatálybalépéssel a **szociális diagnózis készítése**, amelynek során a család szociális helyzetének átfogó vizsgálatára kerül sor, megalapozva a szükséges szolgáltatásokat, és amely kötelező jelleggel bír a szolgáltatás nyújtójára;
  - **2017. január 1-jei** hatálybalépéssel a nagy létszámú intézmények átalakítását követően **támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító esetmenedzseri feladatok.**

„Szt. 86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani
a) a családsegítést, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,”

„Szt. 64. § (4) A családsegítés keretében biztosítani kell
d) a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
f) a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,

g) a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt településen és fővárosi kerületben működő családsegítést ellátó szolgáltatónak a menedékjogról szóló törvényben meghatározott integrációs szerződésbe foglalt társadalmi beilleszkedés elősegítését,”

h) a járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatónak a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó, a szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra – a jogosultsági feltételek fennállása esetén – kötelező szociális diagnózis készítését azzal, hogy a feladat ellátásába bevonhatja a nem járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatót.

i) a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító esetmenedzseri feladatokat.

„Szt. 64. § (6) Családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat – keretében működtethető. A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a családsegítés (4) bekezdés szerinti feladatait, valamint a Gyvt. 39. és 40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat.”

Az integráltan létrejövő szolgáltatás település szinten elérhető kötelező szolgáltatás lesz, az **ellátandó terület nagysága (járás/település) szerint differenciált szolgáltatási tartalommal**. Az új feladatmegosztás a következők szerint alakul:

- a **települési önkormányzatok** feladatkörében marad a **lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása**. Közös önkormányzati hivatal esetében a hivatal székhelye szerinti település biztosítja a szolgáltatást a közös hivatalhoz tartozó valamennyi településen;
- a **hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások** biztosítása a **járásszékhelyek települési önkormányzataihoz kerül**. A járásszékhely településen működő szolgáltató illetékességi területe a hatósági feladatokhoz kapcsolódó szolgáltatások, valamint a speciális szolgáltatások vonatkozásában kiterjed a járást alkotó települések lakosságára. A fővárosi kerületeknek a jövőben is biztosítaniuk kell a gyermekjóléti szolgáltatásokat.

Az új feladatmegosztás fokozott együttműködés kialakítását követeli meg a szolgálatok és a központok között, valamint a **központok részéről szakmai támogatás** nyújtását írja elő a Gyvt. a **szolgálatok irányába**.

A leírtak alapján a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekjóléti központ Gyvt.-beli szabályai módosításra kerülnek, melyek közül kiemelendő, hogy

- **módosul a feladatellátási kötelezettség** szabálya:
  - polgármesteri hivatalt működtető települési önkormányzat és a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni;
  - a járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni;
- **új intézményi formaként jelenik meg a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ**; ez utóbbihoz kerülnek átcsoportosításra a speciális szaktudást igénylő feladatok, valamint a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek,

továbbá a központok új gyermekjóléti feladataként jelenik meg **2018. január 1-jei** hatálybalépéssel az **óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység**.

„Gyvt. 94. § (2a) Polgármesteri hivatalt működtető települési önkormányzat, a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni. A közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat által működtetett gyermekjóléti szolgálat ellátási területe a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosságára terjed ki.

(4) A járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni. A járásszékhely településen működő gyermekjóléti központ ellátási területe a járás lakosságára terjed ki.”

„Család- és gyermekjóléti szolgálat

40. § (1) Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) – keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

(1a) A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot

a) önálló intézményként,

b) a 96. § (4) és (5) bekezdése szerinti egészségügyi vagy nevelési-oktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, vagy

c) jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával működteti.”

„Család- és gyermekjóléti központ

40/A. § (1) Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

(2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

aa) utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,

ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,

ac) – ha a helyi viszonyok azt indokolják – kórházi szociális

munkát, ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,

ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,

af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó

konferenciát; ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;

b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,

bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,

bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,

bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében családgondozást végez – az otthon nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

be) utógondozást végez – az otthon nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,

bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, családgondozást végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készíti;

c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

(3) Gyermekjóléti szolgálatot állami fenntartó, egyházi fenntartó és nem állami fenntartó is működtethet.

A gyermekjóléti központ feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.”

Tekintettel arra, hogy családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető, eddig az időpontig szükséges az új szabályok szerint feladatellátási kötelezettséggel bíró önkormányzatoknak létrehozniuk az új intézményeket, vagy a szükséges átalakításokat elvégezniük. Ennek érdekében a települési önkormányzatoknak **2015. október 31-éig felül kell vizsgálniuk** a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási **feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést.**

Az ellátási szerződések vonatkozásában kiemelendő, hogy a **Gyvt. 2016. január 1-jétől már nem engedi a gyermekjóléti központ feladatainak egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján történő biztosítását**, ezért erre a feladatellátás megszervezésekor figyelemmel kell lenni. Ugyanakkor továbbra is lehetséges a más települési önkormányzattal kötött ellátási szerződés, vagy társulás útján történő feladatellátás mind a szolgálat, mind a központ feladatai vonatkozásában. A szolgálat vonatkozásában társulásos feladatellátás esetében figyelemmel kell lenni arra, hogy nem lehet a közös hivatalok egységét megbontani.

A települési önkormányzatoknak **2015. november 30-áig** kell dönteniük a feladatellátás új rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról, és ezen időpontig kérelmezniük kell a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítását. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatmódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.

„Szt. 136. § (8) Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető.

(9) A települési önkormányzat 2015. október 31-éig felülvizsgálja a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést. A települési önkormányzat 2015. november 30-áig dönt a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának a 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról. A fenntartó a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatoknak a (8) bekezdésben foglalt biztosításához szükséges módosítását 2015. november 30-áig kérelmezi. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatmódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.”

„Gyvt. 174. § (4) Gyermekjóléti szolgáltatás és családsegítés 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető. A gyermekjóléti központ feladatainak ellátására 2016. január 1-jétől a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.

(5) A települési önkormányzat 2015. október 31-éig felülvizsgálja a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést. A települési önkormányzat 2015. november 30-áig dönt a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának a 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról. A fenntartó a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatoknak a (4) bekezdésben foglalt biztosításához szükséges módosítását 2015. november 30-áig kérelmezi. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatmódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.

(6) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvénnyel megállapított 40/A. §-t a 2016. január 1-jén folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. A nem járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat a járásszékhely településen működő gyermekjóléti központnak átadja

a) 2016. január 10-éig a nála folyamatban lévő 40/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ügyek iratanyagát, és
b) 2016. január 31-éig a nála lezárt 40/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ügyek iratanyagát.”

A család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ finanszírozási szabályait a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 2. melléklete tartalmazza.

3) Pályázati úton finanszírozott egyes ellátások újbóli „normatívásítása”

A **támogató szolgáltatás és a közösségi alapellátások esetében** a finanszírozás kiszámíthatóságának biztosítása érdekében **a pályázati rendszer 2016. január 1-jétől megszüntetésre kerül**, és a fenntartók a költségvetési törvény által meghatározott feltételek szerint fognak támogatásban részesülni. A 2016. évi támogatási összegeket és feltételeket a Magyar Közlöny 97. számában 2015. július 3-án kihirdetett, Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 9. melléklete tartalmazza.

A már működő és támogatásban részesülő támogató szolgáltatások és közösségi alapellátások a törvény erejénél fogva befogadásra kerülnek a finanszírozási rendszerbe, új kapacitások létrehozására vagy bővítésre azonban már csak befogadással lesz mód. Fontos kiemelni, hogy esetükben az Szt. 58/A. § (2c) bekezdése nem alkalmazható, a befogadásra a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által meghatározott és közleményben közzétett kapacitások alapján, vagy a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszternek az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével hozott döntése alapján kerülhet sor.

Az utcai szociális munka, a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás, a krízisközpont és a Biztos Kezdet Gyerekház továbbra is finanszírozási szerződés alapján fog támogatásban részesülni, azzal a változással, hogy a fajlagos támogatási összeget a költségvetési törvény állapítja meg. A 2016. évre vonatkozóan a támogatás összegét a Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 9. melléklete tartalmazza. Azon szolgáltatások esetében, amelyeknél a három éves finanszírozási időszak az idei évben ér véget, nem kerül sor pályáztatásra, a finanszírozási szerződések meghosszabbításra kerülnek.

A Biztos Kezdet Gyerekházak bejegyzés kötelees szolgáltatássá válnak, ezért a fenntartónak **2016. február 1-jéig** kérelmeznie kell a 2015. december 31-én működő Gyerekházának bejegyzését a szolgáltatói nyilvántartásba.

„Szt. 58/A. § (2) A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultság további feltétele

d) támogató szolgáltatás és közösségi alapellátás esetén a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott, új feladatmutatónak

a szociális szolgáltatások területi lefedettségét figyelembe vevő, jogszabály szerinti finanszírozási rendszerbe történő befogadása (a továbbiakban: befogadás), az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv által fenntartott szociális szolgáltatók és szociális intézmények, valamint a 131/A. §-ban foglalt szociális szolgáltatások kivételével.

(2g) Támogató szolgáltatás és közösségi alapellátás esetén a (2c) bekezdés nem alkalmazható, a befogadásra

a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által meghatározott és közleményben közzétett kapacitások, vagy a (2f) bekezdésben foglaltak alapján kerülhet sor.”

„Szt. 136. § (5) 2016. január 1-jétől a területi lefedettséget figyelembe vevő finanszírozási rendszerbe – a rendelkezésre álló kapacitástól függetlenül – törvény erejénél fogva befogadottnak minősül az a támogató szolgáltatás és közösségi alapellátás, valamint a hozzájuk tartozó feladatmutató, amely után a fenntartó 2015. október 1-jén hatályos finanszírozási szerződés alapján támogatásra jogosult. A 2016. január 1-jét megelőzően hatályos 131/A. § alapján nyújtott állami támogatásra 2015. december 31-ét követően is a 2016. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.”

„Szt. 131/A. § A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás és az utcai szociális munka működtetését az állam – a jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott – fenntartókkal kötött finanszírozási szerződések útján támogatja. A finanszírozási szerződést – ha jogszabály másként nem rendelkezik – három évre kell megkötöni. Az éves támogatási összeget a költségvetési törvény állapítja meg.”

„Gyvt. 145/C. § A Gyerekházak, a krízisközpontok, a félutas házak és a titkos menedékházak működtetését az állam – jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott – fenntartókkal kötött finanszírozási szerződések útján támogatja. A finanszírozási szerződést – ha jogszabály másként nem rendelkezik – három évre kell megkötöni. Az éves támogatási összeget a költségvetési törvény állapítja meg.”

„Gyvt. 174. § (3) A fenntartó 2016. február 1-jéig köteles kérelmezni a 2015. december 31-én működő Gyerekházának bejegyzését a szolgáltatói nyilvántartásba. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, a Gyerekházat az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.”

4) „Feketelista” összeállítása a jogsértést elkövető fenntartóktól, szolgáltatókról

A Szociális Ágazati Portálon (www.szocialisportal.hu) közzétett adatok révén a nyilvánosság számára is **megismerhetőek lesznek azok a fenntartók, amelyek – a törvényben meghatározott – jogsértést követek el, valamint azok, akik a szolgáltatói nyilvántartásba való bejegyzés nélkül nyújtanak jogsértő módon szolgáltatást.** Az így hozzáférhető információk segítséget nyújthatnak egy szolgáltatás igénybevétele iránti döntés meghozatalánál a potenciális igénybevevőknek, egyszerre lehetnek alkalmasak a tájékoztatásra és a jogsértő cselekmények elkövetésétől való visszatartásra. Az erre vonatkozó szabályozást mind az Szt., mind a Gyvt. tartalmazza 2015. augusztus 1-jei hatállyal.

„Szt. 92/K. § (8) A Szociális Ágazati Portálon – a (9) bekezdésben meghatározott módon – közzé kell tenni

- a működést engedélyező szervnek a szociális szolgáltató, szociális intézmény (székhely, telephely) ellenőrzése során hozott, fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánított határozatát,
- a működést engedélyező szerv jogerős határozatát, fenntartóval kötött hatósági szerződését és hatósági szerződésben foglalt kötelezettség megszegését megállapító végzését, ha a szociális szolgáltató, szociális intézmény (székhely, telephely) személyi vagy tárgyi feltételeinek hiánya miatt jogkövetkezményt állapított meg vagy a fenntartóval hatósági szerződést kötött,
- a működést engedélyező szerv jogerős határozatát, fenntartóval kötött hatósági szerződését és hatósági szerződésben foglalt kötelezettség megszegését megállapító végzését, ha a 92/L. § (1) bekezdés a), b) vagy e)–k) pontjában meghatározott jogsértés miatt jogkövetkezményt állapított meg vagy a fenntartóval hatósági szerződést kötött,
- az a)–c) pont szerinti ügyben a jogorvoslat vagy megismételt eljárás során hozott és a közzétett döntés érdemében változást eredményező hatósági döntést vagy bírósági határozatot.

(9) A hatósági döntésről és a hatósági szerződésről közzétett dokumentumnak tartalmaznia kell

- a közzététel napját és a (8) bekezdés szerinti jogcímét,
- az eljáró működést engedélyező szerv megnevezését,
- az ügy számát és tárgyát,
- a 92/L. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogsértés esetén da) a szolgáltatást nyújtók nevét, db) a nyújtott szolgáltatás megnevezését,

- dc) a szolgáltatásnyújtás helyét, és
  - dd) a megállapított jogkövetkezményeket,
  - e) a d) pontban nem említett jogsértés esetén ea) a fenntartó nevét, székhelyét és adószámát,
  - eb) a szociális szolgáltató, szociális intézmény (székhely, telephely) címét és ágazati azonosítóját, ec) a jogsértéssel érintett szolgáltatás megnevezését,
  - ed) a megállapított tényállást,
  - ee) a megsértett jogszabályi rendelkezések megjelölését, és
  - ef) a hatósági döntésben megállapított jogkövetkezményeket, illetve a fenntartó által a hatósági szerződésben vállalt kötelezettségeket, és az azok megszegésének esetére kikötött jogkövetkezményeket,
  - f) a jogerő beálltára vagy annak hiányára történő utalást,
  - g) a döntéssel szembeni jogorvoslati eljárás tényét, valamint
  - h) a jogorvoslat vagy megismételt eljárás során hozott hatósági döntés vagy bírósági határozat esetén a hatósági döntést vagy bírósági határozatot, és annak rövid indokolását.
- (10) A Szociális Ágazati Portálról a közzétett dokumentumot
- a) a szociális szolgáltató, szociális intézmény (székhely, telephely) szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzését követően haladéktalanul el kell távolítani, ha a 92/L. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogsértő állapot a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéssel szűnik meg,
  - b) a jogsértő állapot megszűnését követő öt év elteltével kell eltávolítani, ha a 92/L. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogsértő állapot nem a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéssel szűnik meg,
  - c) az a) és b) pontban nem említett esetben a jogsértés időpontját, illetve a jogsértő állapot megszűnését, de legkorábban a közzétételt követő egy év elteltével kell eltávolítani.”

„Gvyt. 98. § (11) A Szociális Ágazati Portálon – a (12) és (13) bekezdésben meghatározottak szerint – közzé kell tenni

- a) a működést engedélyező szervnek a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) ellenőrzése során hozott, fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánított határozatát,
  - b) a működést engedélyező szerv jogerős határozatát, fenntartóval kötött hatósági szerződését és hatósági szerződésben foglalt kötelezettség megszegését megállapító végzését, ha a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) személyi vagy tárgyi feltételeinek hiánya miatt jogkövetkezményt állapított meg vagy a fenntartóval hatósági szerződést kötött,
  - c) a működést engedélyező szerv jogerős határozatát, fenntartóval kötött hatósági szerződését és hatósági szerződésben foglalt kötelezettség megszegését megállapító végzését, ha a 100/A. § (1) bekezdés a), b) vagy e) pontjában meghatározott jogsértés miatt jogkövetkezményt állapított meg vagy a fenntartóval hatósági szerződést kötött,
  - d) az a)–c) pont szerinti ügyben a jogorvoslat vagy megismételt eljárás során hozott és a közzétett döntés érdemében változást eredményező hatósági döntést vagy bírósági határozatot.
- (12) A hatósági döntésről és a hatósági szerződésről közzétett dokumentumnak tartalmaznia kell
- a) a közzététel napját és a (11) bekezdés szerinti jogcímét,
  - b) az eljáró működést engedélyező szerv megnevezését,
  - c) az ügy számát és tárgyát,
  - d) a 100/A. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jogsértés esetén da) a szolgáltatást nyújtók nevét,
  - db) a végzett gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység megnevezését, dc) a szolgáltatásnyújtás helyét, és
  - dd) a megállapított jogkövetkezményeket,
  - e) a d) pontban nem említett jogsértés esetén
  - ea) a fenntartó nevét, székhelyét és adószámát,
  - eb) a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) címét – a 98. § (6) bekezdés c) és d) pontja szerinti kivételekkel – és ágazati azonosítóját,
  - ec) a jogsértéssel érintett gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység megnevezését, ed) a megállapított tényállást,
  - ee) a megsértett jogszabályi rendelkezések megjelölését, és
  - ef) a hatósági döntésben megállapított jogkövetkezményeket, illetve a fenntartó által a hatósági szerződésben vállalt kötelezettségeket, és az azok megszegésének esetére kikötött jogkövetkezményeket,
  - f) a jogerő beálltára vagy annak hiányára történő utalást,
  - g) a döntéssel szembeni jogorvoslati eljárás tényét, valamint
  - h) a jogorvoslat vagy megismételt eljárás során hozott hatósági döntés vagy bírósági határozat esetén a hatósági döntést vagy bírósági határozatot, és annak rövid indokolását.
- (13) Titkos menedékház ügyében hozott hatósági döntés és bírósági határozat nem tehető közzé. A (6) bekezdés

c) és d) pontja szerinti esetben a (12) bekezdés szerinti adatokat úgy kell közzétenni, hogy abból az intézmény (székhely, telephely) és a félutas ház címe ne legyen megismerhető.

(14) A Szociális Ágazati Portálról a közzétett dokumentumot

a) a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzését követően haladéktalanul el kell távolítani, ha a 100/A. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jogsértő állapot a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéssel szűnik meg,

b) a jogsértő állapot megszűnését követő öt év elteltével kell eltávolítani, ha a 100/A. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jogsértő állapot nem a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéssel szűnik meg,

c) az a) és b) pontban nem említett esetben a jogsértés időpontját, illetve a jogsértő állapot megszűnését, de legkorábban a közzétételt követő egy év elteltével kell eltávolítani.”

5) A bejegyzés nélküli szolgáltatók elleni szankció szigorítása

Az Szt. és a Gyvt. igazgatási bírság kiszabását teszi lehetővé a szolgáltatást a szolgáltatói nyilvántartásba történő jogerős bejegyzés nélkül nyújtó személlyel, szervezettel szemben. A bírság legmagasabb összege szociális szolgáltatások esetében eddig 500.000 Ft, gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások esetében 200.000 Ft lehetett. Tapasztalatok szerint a bejegyzés nélkül működők száma nem csökkent az utóbbi években, ezért olyan módon volt szükséges emelni a bírság összegét, ami nagyobb visszatartó erőt jelenthet. 2015. augusztus 1-jétől a fenti tényállás esetén **a bírság felső összeghatára 1.000.000 Ft-ra emelkedik, és meghatározásra kerül annak legalacsonyabb összege is 250.000 Ft-ban.** Az erre vonatkozó módosítás mind az Szt.-be, mind a Gyvt.-be átvezetésre került.

„Szt. 92/M. § (1) A 92/L. § (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a bírság legalacsonyabb összege 250 000 forint, legmagasabb összege 1 000 000 forint.”

„Gyvt. 100/A. § (1a) Az (1) bekezdés e) pontja szerinti esetben a bírság legalacsonyabb összege 250 000 forint, legmagasabb összege 1 000 000 forint.”

6) Egyéb módosítások

➤ *Jelentési kötelezettség bevezetése az egyszeri szolgáltatásnyújtásra*

A hatályos szabályok alapján nem kell jelenteni az igénybevevői nyilvántartásba családsegítés esetén, ha a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható. Ugyanígy nem kell jelenteni az igénybevevői nyilvántartásba gyermekjóléti szolgáltatás esetében sem, ha a gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása az első találkozást követően tett intézkedéssel lezárható. **A jelentéstételi kötelezettség azonban 2016. január 1-jétől kiterjesztésre kerül ezekre az esetekre is.** A szolgáltatást egy alkalommal igénybe vevők esetében azonban nem kell valamennyi adatot rögzíteni a nyilvántartásban, csak a természetes személyazonosító adatokat és a TAJ-t. E módosítást tartalmazzák mind az Szt., mind a Gyvt. vonatkozó rendelkezései.

„Az Szt. 20. § (5) Nem kell vezetni

a) a (2) és (4) bekezdés szerinti adattartalmú nyilvántartást falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, népkönyha, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása, utcai szociális munka esetén,

(6) Csak a (2) bekezdés a) pontja és a (4) bekezdés a) pontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni

a) nappali melegedő és éjjeli menedékhely esetében, valamint

b) családsegítés esetében, ha a jogszabályban meghatározott szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható.”

„Az Szt. 20/C. § (2) Nem kell az (1) bekezdés szerinti nyilvántartásba venni az adatokat falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, népkonyha, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása és utcai szociális munka esetén.

(3) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti adatok közül csak a 20. § (2) bekezdés a) pontja és a 20. § (4) bekezdés a) pontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni

a) nappali melegedő és éjjeli menedékhely esetében, valamint

b) családsegítés esetében, ha a jogszabályban meghatározott szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható.”

„Gyvt. 139. § (3a) Gyermekjóléti szolgáltatás esetében csak a (2) bekezdés a) pont aa) és ac) alpontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni, ha a gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása az első találkozást követően tett intézkedéssel lezárható.”

Diszpécserközpontok kijelölése pályázat helyett

Jelenleg pályázat útján történik a regionális illetékességű diszpécserközpontok kijelölése az utcai szociális munkát végző, külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szervezetek közül. A kijelölés öt évre szól, amelynek leteltét megelőzően három hónappal új pályázat kiírására kerül sor. Tekintettel a jogszabályban megfogalmazott szakmai feltételekre, viszonylag szűk a feladatellátásra alkalmas szervezetek száma, ezért a pályázati rendszer fenntartása nem indokolt. Erre tekintettel a módosítás alapján pályázat helyett miniszteri kijelölésre fog sor kerülni, amely nem öt évre, hanem visszavonásig szól, ezzel biztosítva a szolgáltatás folytonosságát és a működtetés finanszírozását.

„Szt. 65/E. § (2) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter regionális illetékességgel diszpécserközpontokat jelöl ki az utcai szociális munkát végző, jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szervezetek közül. A kijelölés visszavonásig szól.”

Belépési hozzájárulás támogatott lakhatás esetén

A támogatott lakhatás térítési díjára a tartós bentlakásos intézmények térítési díjára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Azon személyek esetében, akik a kiváltás miatt költöznek támogatott lakhatásba, nem indokolt a belépési hozzájárulás megfizettetése a már létező jogviszonyukra tekintettel, ezért ez az eset kivételként került nevesítésre.

„Szt. 117. § (2b) A 117/C. § szabályait nem lehet alkalmazni arra az igénybevevőre, aki fogyatékos személyek, pszichiátriai vagy szenvedélybetegek ápoló-gondozó otthonában rendelkezik intézményi jogviszonnyal a támogatott lakhatás igénybevétele megelőzően.”

Budapest, 2015. július 24.